

Càtedra UNESCO *Pau Casals*

FUNDACIÓ
Pau Casals

UOC Universitat Oberta
de Catalunya

unesco

Càtedra

PAU CASALS

Pau Casals va ser un intèrpret excepcional del violoncel que va marcar un abans i un després a la tècnica interpretativa del violoncel, un dels directors d'orquestra més importants del seu temps, i un gran compositor. A la seva condició de músic, va unir la defensa de la pau, els drets humans i la democràcia. En temps convulsos va defensar un món sense fronteres amb la música com a llenguatge universal de fraternitat entre els pobles. Va ser convidat en tres ocasions a visitar i interpretar per a l'Assemblea General de Nacions Unides pronunciant a més discursos històrics amb molt d'impacte. Pau Casals va rebre de les Nacions Unides l'encàrrec de compondre un himne per a l'ONU (Himne de la Pau), que va ser interpretat i dirigit per primera vegada l'any 1971. En reconeixement a la seva tasca humanitària i a la defensa de la pau, va rebre la primera medalla de la Pau de les Nacions Unides.

LA CÀTEDRA UNESCO PAU CASALS

per a la música, la defensa de la pau i els drets humans

La Càtedra UNESCO Pau Casals és un projecte en conveni entre la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) i la Fundació Pau Casals amb l'objectiu de promoure la recerca, el coneixement, la difusió i el debat contemporanis sobre la dimensió musical i humanística de Pau Casals i el seu extraordinari llegat, així com els valors que va defensar al llarg de la seva vida.

Una Càtedra per fomentar el compromís de la cultura i la música amb els grans problemes de la societat actual, per agrupar persones, investigadors i

artistes. Un espai de reflexió i investigació sobre el rol de la música en el diàleg intercultural i les institucions que defensen els drets humans i el multilateralisme per a un món millor. La Càtedra presenta dos àmbits centrals d'actuació:

- I. El llegat musical de Pau Casals. Pablo Casals músic total: intèrpret, director i compositor.
- II. El llegat humanístic de Pau Casals i la lectura contemporània de la defensa de la pau, la democràcia i els drets humans.

OBJECTIUS

- I. Impulsar la investigació, la difusió i el coneixement musicològic i historiogràfic de l'obra artística i de les facetes d'intèrpret, director d'orquestra i compositor de Pau Casals.
- II. Impulsar la investigació, la producció de coneixement, difusió, i el debat contemporani sobre la relació entre la música, la defensa dels valors de la pau, els drets humans i la democràcia.
- III. Contribuir a l'enfortiment de la cultura i més concretament l'expressió musical en el marc de l'Agenda 2030 de les Nacions Unides, i les diferents convencions de la UNESCO amb una atenció especial a la Convenció sobre Diversitat d'Expressions Culturals de 2005.
- IV. La promoció de la música com a patrimoni intangible fonamental per a la cohesió social, el diàleg multicultural i la prevenció de conflictes.

PROJECTES I ACTIVITATS

- I. **Activitats de formació:** beques docents, premis a treballs finals, participació en l'organització de programes formatius, conferències i seminaris, incentivació de la cooperació educativa (estudiants en pràctiques), col·laboració en els plans de formació de l'empresa/entitat, promoció de trobades d'experts en l'àrea d'interès de la càtedra.
- II. **Activitats de recerca i innovació:** beques i ajuts per a la recerca, desenvolupament de línies de recerca conjunta, realització de treballs de recerca i innovació, realització de tesis doctorals en cooperació amb l'empresa/entitat, promoció de trobades nacionals i internacionals d'experts sobre temes d'interès, cooperació per obtenir projectes de recerca en l'àmbit català, espanyol i europeu, foment de l'emprenedoria i la transferència del coneixement.

- III. Activitats de divulgació, intercanvi de coneixement i projecció internacional:** realització de jornades de divulgació científica i humanística, col·laboració en la promoció d'esdeveniments científics, culturals, socials o humanístics, potenciació de la realització de publicacions sobre temes d'interès, suport a les tesis doctorals en l'àmbit d'interès de la càtedra, distinció i reconeixement d'iniciatives d'interès internacional relacionades amb el llegat musical i humanístic de Pau Casals.

CÀTEDRA UNESCO

La Càtedra UNESCO Pau Casals per a la música, la defensa de la pau i els drets humans ha estat reconeguda l'any 2024 per la UNESCO, en el marc del programa UNESCO/UNITWIN. Aquest reconeixement està relacionat amb l'interès del projecte, la importància del llegat musical i humanístic de Pau Casals, que a més relaciona el gran vincle històric amb la ONU. Pau Casals va ser convidat en quatre ocasions, va rebre l'encàrrec de compondre l'Himne per la pau de les Nacions Unides i, l'any 1971, el secretari general U-Thant li va donar la medalla de la pau de les Nacions Unides.

Les Càtedres UNESCO són una iniciativa de l'Organització de les Nacions Unides que té com a objectiu millorar la investigació i la capacitació a través de la constitució de xarxes universitàries i del foment de la cooperació interuniversitària. Una iniciativa aprovada el 1992 que actualment compta amb 850 institucions dels diversos estats membres.

DIRECCIÓ

Dr. Joan Fuster-Sobrepere
Titular de la Càtedra

Doctor en Història per la Universitat Pompeu Fabra i Llicenciat en Filosofia per la Universitat Autònoma de Barcelona. Postgrau en Direcció d'Institucions Culturals per ESADE Alta Direcció. Professor agregat d'Història Contemporània en els Estudis d'Art i Humanitats de la UOC. Ex-director dels Estudis d'Art i Humanitats de la Universitat Oberta de Catalunya. Fundador i director del Màster d'Humanitats: art, literatura i cultura contemporànies. Forma part del grup d'investigació consolidat Identicat.

Dr. Alfons Martinell Sempere
Cotitular de la Càtedra

Doctor en Pedagogia per la Universitat de Girona. Llicenciat en Filosofia i Lletres per la Universitat Autònoma de Barcelona. Membre de la Xarxa Espanyola pel desenvolupament Sostenible. Ex-Director General de Relacions Culturals i Científiques de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional del Ministeri d'Afers Exteriors d'Espanya. Director honorífic de la Càtedra UNESCO: Polítiques Culturals i Cooperació. Professor emèrit de la Universitat de Girona. Medalla d'or al Mèrit a les Belles Arts (2024).

COMISSIONS ASSESSORES

La Càtedra compta amb dues comissions assessores formades per persones de prestigi en els camps de la música i la pau i els drets humans.

- **Comissió assessora música**

Asier Polo, violoncel·lista de prestigi internacional. Premi Nacional de Música 2019 del Ministerio de Cultura.

Bernard Meillat, assessor musical de la Fundació Pau Casals i director artístic del Festival Internacional de Música Pau Casals.

Enrique Barón, president de la Fundación Yehudi Menuhin España.

Ester Bonal, codirectora de Xamfrà, centre de música i escena per a la inclusió social guanyador d'una Medalla d'Or 2022 de l'Acadèmia de les Arts Escèniques d'Espanya.

Jonathan Brown, violista del Quartet Casals.

Maria Claudia Parias, presidenta de la Fundación Nacional Batuta (Colòmbia).

Marie Hallynck, violoncel·lista de prestigi internacional.

Mireia Pacareu, editora de música clàssica a la Unió Europea de Radiodifusió.

Núria Sempere, directora general de l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC).

Ruth Miura, formadora de professors de la European Suzuki Association.

• **Comissió assessora pau i drets humans**

Ana Barrero, presidenta de la Asociación Española de Investigación para la Paz (aiPAZ) i directora de la Fundación Cultura de Paz.

Arantza Acha, directora de UNESCO Etxea, el Centre UNESCO del País Basc.

Daniel Innerarity, catedràtic de filosofia política i social i investigador a la Universitat del País Basc.

Esther Barbé, investigadora de l'IBEI i catedràtica de la UAB.

Hannes Swoboda, president de l'International Institute for Peace.

Jean-Jacques Bedu, escriptor i fundador de Mare Nostrum – Une Méditerranée Autrement.

Joan Manuel Tresserras, professor de la UAB i exconseller de cultura de la Generalitat de Catalunya.

Xavier Mas de Xaxàs, periodista i corresponsal diplomàtic de La Vanguardia.

Pol Morillas, director del CIDOB (Barcelona Centre for International Affairs).

EQUIP TÈCNIC

- **Direcció de la Fundació Pau Casals, Jordi Pardo.** Membre del grup d'experts en polítiques culturals UNESCO 2011-2015; membre de l'equip d'experts de la Comissió Europea per a les capitals culturals d'Europa 2012-2016. Ha dirigit i assessorat projectes culturals a diferents països d'Europa, Àsia i Amèrica.

- **Assessorament històric i documental, Núria Ballester.** Directora del Museu Pau Casals amb experiència en àmbits de conservació, investigació i difusió del patrimoni. Àmbit cultural i relacions amb la comunitat.
- **Secretaria tècnica de la Càtedra, Griselda Massó.** Gestora cultura i coordinadora de projectes.

PROJECTES I ACTIVITATS 2024

Febrer. *Firma conveni amb UNESCO per la concessió de la Càtedra UNESCO Pau Casals* (Signatura del conveni entre Audrey Azoulay, directora general de la UNESCO i Àngels Fitó, rectora de la UOC).

26 de febrer. *Trobada online d'experts del projecte Educar per la pau des dels drets culturals.* Amb el suport de l'ICIP.

Del 14 març al 12 maig. *Període de presentació de les candidatures a la 2a convocatòria de les Beques de recerca 2024.* Amb el suport de l'Entidad de Gestión de los Artistas Intérpretes o Ejecutantes de la música (AIE).

- Candidatures: 26 persones
- Beques guanyadores: 2 beques
- Nacionalitats: 11 (Argentina, Austràlia, Brasil, Colòmbia, Cuba, Espanya, Itàlia, Letònia, Mèxic, Països Baixos i Rússia).
- 4 provinents d'universitats i centres d'investigació catalans, 11 de centres de la resta de l'Estat i 11 són d'àmbit internacional.

18 de març i 22 d'abril. *Trobada online d'experts del projecte Educar per la pau des dels drets culturals.* Amb el suport de l'ICIP.

28 de maig. *Trobada presencial d'experts del projecte Educar per la pau des dels drets culturals.* Amb el suport de l'ICIP.

29 de maig. *III Jornada de la Càtedra: Educar en drets humans per la pau*, al Pati Manning de Barcelona (CERC de la Diputació de Barcelona). Amb la col·laboració de l'ICIP.

62 assistents presencials / 156 assistents online

La Jornada es va emmarcar en el llegat humanístic i musical d'un artista compromès en el seu temps per la trajectòria a favor dels drets humans i la pau. Va ser un espai de reflexió sobre el rol de la música en el diàleg intercultural i les institucions que defensen els drets humans i el multilateralisme per a un món millor. I tenia com a objectiu principal analitzar les relacions i les interdependències entre l'educació per a la pau i l'educació en drets culturals.

Va comptar amb ponents i participacions com:

- Jazmín Beirak, directora general de Drets Culturals del Ministerio de Cultura.
- Maider Maraña, directora de la Fundación Baketik i consultora internacional en drets culturals i polítiques públiques.
- Marina Caieta, investigadora i formadora en educació per la pau a l'Escola de Cultura de Pau.
- Mireia Tresserras, codirectora a Educ'art, serveis educatius i culturals.
- Beatriz Barreiro, doctora en Drets Humans i professora titular de Dret Internacional Públic i RRII a la Universidad Rey Juan Carlos.
- Laurence Cuny, jurista de Dret Internacional dels Drets Humans i investigadora.
- Tere Badia, consultora internacional i exdirectora de Culture Action Europe.
- Espai Avinyó, Ajuntament de Barcelona amb Teresa Fernández, referent municipal del Programa BCN Interculturalitat
- Fes! Cultura amb Diego Salazar, director,
- Projecte Biblioteques sense Fronteres de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament amb Marta Grau, cap de l'àrea de Comunicació i Educació

- Museu Pau Casals amb Núria Ballester, directora.
- Associació CreArt amb Carol Pujadas, directora
- Associació Catalana per la Pau amb Teresa Palop, responsable del Programa de Drets Cultural
- Exposició d'El Born: Per què la guerra? amb Jordi Font Agulló, comissari de l'exposició, director del Memorial Democràtic i gestor cultural.
- Esther Bonal, professora de música i directora de Xamfrà.
- Nicolás Barbieri, professor de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), especialitzat en drets culturals i polítiques culturals.
- Sílvia Plana, responsable d'aliances estratègiques a l'Institut Català Internacional per a la Pau (ICIP).
- Joan Fuster-Sobrepere, director de la Càtedra
- Alfons Martinell, codirector de la Càtedra
- Jordi Pardo, director de la Fundació Pau Casals

- Sra. Àngels Fitó, rectora de la UOC
- Vídeo: Sr. Ernest Urtasun, Ministre de Cultura
- Vídeo: Sra. Gabriela Ramos, Subdirectora General de Ciències Socials i Humanes de la UNESCO
- Sr. Kenneth Martínez, alcalde del Vendrell

Actuació musical: Biel Garriga, violoncel i Yoko Suzuki, piano

Juliol. El *Dr. Alfons Martinell Sempere*, codirector de la Càtedra UNESCO Pau Casals, *guardonat amb el 6è Premi Internacional CGLU- Ciutat de Mèxic - Cultura 21 a la categoria Personalitat convocat per l'organisme internacional Ciutats i Govern Locals Units i el govern de Ciutat de Mèxic.* Aquesta categoria premia una personalitat destacada mundialment per haver fet una aportació fonamental als drets culturals i a la relació entre cultura i desenvolupament sostenible. Aquest premi és designat pel Jurat sense un procés de concurs obert, basant-se només en nominacions confidencials. Més informació: <https://agenda21culture.net/es/noticias/premio-internacional-cglu-ciudad-de-mexico-cultura-21-resultados-ceremonia>

12 de setembre. *Presentació de la Càtedra i del projecte Educar per la pau des dels drets culturals a la Universitat de Saragossa* amb motiu de fer la lliçó inaugural Máster en Patrimonio Cultural.

24 de setembre. Presentació de la Càtedra i del projecte *Educar per la pau des dels drets culturals*, al Pati de l'Hospici d'Olot. Taller i xerrada. Amb l'Ajuntament d'Olot i la col·laboració de l'ICIP.

25 de setembre. Seminari web internacional sobre "*Educar en drets culturals*" del projecte *Educar per la pau des dels drets culturals*. Amb la col·laboració de l'ICIP.

26 de setembre. Presentació de la Càtedra i del projecte *Educar per la pau des dels drets culturals*, a la seu d'UNETXEA de Bilbao. Amb la col·laboració de l'ICIP.

Octubre. *Tallers i exposició de cartells sobre Drets Culturals per a escoles i instituts d'Olot.* Impartit per Mireia Tresserras, col·laboradora de la Càtedra.

16 d'octubre. *Presentació de la Càtedra i del projecte Educar per la pau des dels drets culturals,* a Sala Res Non Verba de l'Associació d'Amics de la UNESCO de Lleida.

24, 25 i 26 d'octubre. *Participació i col·laboració a les jornades d'aiPAZ, al Museu Pau Casals.*

65 assistents presencials.

Espai per a la trobada, la reflexió i el debat al voltant dels diversos àmbits de recerca per a la pau en què treballen. També constitueixen una oportunitat per reflexionar col·lectivament, juntament amb el públic assistent, sobre les nostres capacitats per construir la pau.

18 novembre *Presentació de la Càtedra als Amics d'UNESCO a Girona, a la casa de Cultura a l'Aula Magna.* Aprofitant la reunió de càtedres UNESCO de Catalunya del 18 al 23 de novembre (dins la setmana catalana d'UNESCO).

30 assistents presencials.

Presentació de la Càtedra UNESCO Pau Casals, a càrrec de Joan Fuster-Sobrepere, Alfons Martinell i Jordi Pardo.

21 de novembre. *Participació de l'Alfons Martinell a una xerrada de l'ICIP i el Goethe-Institut Barcelona.* Xerrada sobre el paper de la cultura en la construcció de pau. Compartint l'espai amb Ulla Schmidt (exconsellera de Salut d'Alemanya i Vicepresidenta del Parlament).

28 de novembre. *Participació de l'Alfons Martinell a la xerrada "Educació i cultura com a eina de transformació social",* al Vestíbul del Teatre Tarragona.

Novembre/Desembre. *Lliurament dels treballs de la beca de recerca 2023*

- *De Festívol al Preludi d'El Pessebre. Una aproximació al catàleg d'obra musical de Pau Casals a partir de les seves sardanes,* projecte presentat per Anna Costal i Albert Fontelles.
- *L'evolució dels mecanismes internacionals de protecció dels músics en risc. Una perspectiva històrica que explora el llegat de Pau Casals,* projecte presentat per Laurence Cuny.

Més informació

Desembre. *Lliurament Projecte d'Investigació 2022-24: "Pau Casals i el Spanish Refugee AID (SRA)".* Projecte encarregat a la investigadora Gemma Caballer, doctoranda de la UB.

Desembre. El Dr. Alfons Martinell, codirector de la Càtedra UNESCO Pau Casals, **rep la Medalla d'Or al Mèrit a les Belles Arts.** El Consell de Ministres concedeix les Medalles d'Or al Mèrit a les Belles Arts de l'any 2024 a 38 personalitats i institucions del món de la cultura, entre els guardonats es troba el Dr. Alfons Martinell, codirector de la Càtedra UNESCO Pau Casals, en reconeixement de la seva extraordinària trajectòria i contribució al món de la cultura i com a expert en drets culturals. Més informació: <https://www.cultura.gob.es/actualidad/2024/12/24/1223-cmin-medallas-bellas-artes.html>

Desembre. Dr. Alfons Martinell entrevistat a la Ràdio (Lleida Ràdio UA1) per parlar de la Càtedra UNESCO-Pau Casals i sobre la Cultura de Pau i dels reptes que se'n plantegen. Organitzat per Amics de la UNESCO de Lleida. Més informació: <https://www.ua1.cat/?podcast=293616>

Desembre. *Creació de la col·lecció Papers de la Càtedra* pels projectes de recerca, publicacions i documentació. Portada de la nova col·lecció.

Papers

1

Research

The evolution of international protection mechanisms for musicians at risk

A historical perspective exploring
Pau Casals's legacy

Laurence Cuny

Pau Casals UNESCO Chair

Càtedra UNESCO *Pau Casals*

FUNDACIÓ
Pau Casals

UOC
Universitat Oberta
de Catalunya

<https://www.catedra.paucasals.eu/> | coordinacio@paucasals.org | 933 19 20 21

@catedracasals

@CatedraPauCasals